

'is geïndustrialiseerd, maar ook het bedrijf van bevoorrading, het herstel- en opbouwbedrijf dat meegebrachte stalen bruggen slaat, puin sloopt, wegen maakt, verlegt, verbreedt, telefoonverbindingen tot stand brengt, de pijpleidingen voor de benzinetoevoer aanlegt tot aan de fronten en naar de vliegvelden, spoorwegen herstelt en meegebrachte treinen laat lopen – de modernst uitgeruste Engelse Rode Kruis-treinen staan op het stationemplacement in Eindhoven en fonkelnieuwe locomotieven en honderden en honderden wagons van de *USA Transport Corporation* rijden over de spoorwegnetten van Frankrijk, België, Zuid-Nederland. Dit alles kwam over de oceaan.'

Bewondering dus. Ook dankbaarheid. Op die dubbele grondslag ontstonden met name in de depotgebieden en in de steden die als verlof-oorden gingen fungeren (van tijd tot tijd kregen de militairen die aan het front stonden, twee dagen verlof), hartelijke betrekkingen tussen Nederlandse burgers en hun Geallieerde bevrijders – betrekkingen die misschien (het is moeilijk hierover te generaliseren) iets gemakkelijker werden aangeknoopt met de Britten dan met de Amerikanen omdat die laatsten, hoewel ruimer in hun spullen waarin zij de burgerij konden laten delen², een cultuur en een leefpatroon meebrachten die verder van de Nederlandse cultuur en het Nederlandse leefpatroon waren verwij-

¹ Antoon Coolen: *Bevrijd vaderland*, p. 90. ² Een inwoner van Heerlen die tegenover een als recreatiehuis ingericht klooster woonde waar Amerikaanse militairen die in de buurt van Aken streden, hun twee dagen verlof kwamen doorbrengen, schreef begin februari '45 in een brief aan kennissen dat er onder die Amerikanen 'velen' waren die op het gefuif in het recreatiehuis niet zo gesteld waren; die kwamen bij zijn gezin eten. 'Sommigen brengen rantsoenen mee en anderen gaan in de Kweek-school eten' (daar was een *mess* ingericht) 'of brengen hun eten vandaar naar hier en wij ruilen dan . . . Af en toe brengen ze ook kleren mee; die zijn er genoeg in Aken en worden door de *Yankees* de ramen uitgegooid als ze in de weg liggen . . . Gisteren kreeg M. Th. een *Waterman* vulpen en potlood, waar ik nu mee schrijf . . . We leren alle Europese volken kennen'(nl. in de personen van naar de Verenigde Staten geëmigreerden of van afstammelingen van emigranten, die dienst hadden genomen); 'wij hadden op bezoek o.a. Ieren, Schotten, Engelsen, Indianen, Joden, Spanjaarden, Italianen, Portugezen, Grieken, Oostenrijkers, Polen, Noren, Finnen, Russen, Fransen en mengsels! . . . Ik maak van een en ander mijn werk. Half boer (kippen, konijnen, kalkoen!), half soldatenvader. . . . Ik heb nou werkelijk een gezellig leven, de eerste keer in mijn drie-en-dertigjarige loopbaan. Het mag van mij nog jaren duren, vooral nu wij voldoende te eten hebben.'

Zijn vrouw voegde toe: 'Het klooster is recreatiehuis . . . We hebben er een keer op een avond met een paar Amerikaanse gasten een kijkje genomen. Er komen twaalf tot vijftien meisjes dansen en er zijn dagelijks 'n tweehonderd soldaten. Dus je snapt 't. Je mag er naderhand wel eens met de wijwaterkwast doorheen gaan . . . In Geleen komen er in elk geval over enkele maanden vijftien jonge *Yanks* bij en dat is nog maar Geleen! Er blijven regimenten naderhand hier over. En de halfbloedjes doen de deur